

Харківська обласна рада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
у Харківській області

**ЧЕРВОНА КНИГА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тваринний світ**

Харків — 2013

КАРАПУЗИК ВЕЛИКИЙ*Pachylister inaequalis* (Olivier, 1789)**Карапузик большой**

Клас Комахи — Insecta

Ряд Жуки — Coleoptera

Родина Карапузики — Histeridae

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Морфологічна характеристика

Довжина тіла до 19 мм. Найбільший в Україні представник родини. Верх блискучий, чорний, іноді диск надкрил просвічує червоним. Ліва мандибула самця значно довше правої, сильно вигнута. Верхня губа в самиці поперечно-п'ятикутна, в самця — довше своєї ширини, на вершині округло загострена. Заочні ямки передньоспинки округлі, великі, але неглибокі, зовні обмежені внутрішньою бічною борозенкою, яка злегка вкорочена позаду, а іноді й спереду; зовнішня бічна борозенка тонка, позаду ледь вкорочена; спереду звичайно переходить на передній край, посередині широко перервана, а іноді перервана й у передніх кутів; крайова борозенка трохи не доходить до задніх кутів; епіплеври в коротких, помірно густих стоячих волосках. Надкрила з чітким передвершинним вдавленням; їхні дорсальні борозенки тонкі, неглибокі. Зубці передньої гомілки сильні, її задня поверхня густо зморшкувато-пунктована.

Ареал виду та його поширення у регіоні

Степи та напівпустелі всієї Палеарктики. В Україні відсутній у вологих лісових районах; у Харківській області — Харківський, Зміївський, Великобурлуцький, Куп'янський та Дворічанський райони.

Чисельність

Нечисленний вид.

Місця перебування

Частіше за все — свіжий послід великої рогатої худоби, інколи — на падлі.

Особливості біології

Хижак, живиться личинками мух, а також імаго та личинками жуків (*Aphodius*, *Sphaeridium*, *Onthophagus* тощо). Личинки також розвиваються в свіжому посліді копитних тварин. Розвиток проходить досить швидко і завершується у вересні. Дорослі жуки живуть довго, більше року. Трапляються з квітня по вересень.

Основні чинники зниження чисельності

Лімітуючі фактори невідомі.

Заходи охорони

Охороняється в степових заповідниках півдня України. Для збереження виду в природних умовах потрібно виявлення місць проживання.

Джерела інформації

Крыжановский, Рейхардт, 1976.

Автор: О. М. Дрогваленко
 Фото: © О. І. Слущкий